

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์

A Study of Factors Effecting on Coping Behaviors of Silpakorn University Students Sanamchandra Palace Campus

บุรียา แดงพันธ์¹ และคณิต เขียววิชัย²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 390 คน ซึ่งได้จากการแบ่งกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน โพรดักต์โมเมนต์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบลำดับขั้น

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ อยู่ในระดับมาก

2. การสนับสนุนทางสังคม การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจมีเหตุผล ความฉลาดทางอารมณ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการตามลำดับ และสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ ร้อยละ 35.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจมีเหตุผลและการสนับสนุนทางสังคม ช่วยให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา เนื่องจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่ใช้เหตุผล มีส่วนช่วยฝึกให้นักศึกษามีความคิดเป็นเหตุเป็นผล มีความรับผิดชอบ ใช้การพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ในขณะที่เดียวกันที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม เช่น ความช่วยเหลือต่างๆ ก็ช่วยให้นักศึกษาเผชิญปัญหาต่างๆ ได้ ส่วนปัจจัยภายใน ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความฉลาดทางอารมณ์ เป็นส่วนที่เกิดขึ้นภายในตัวของนักศึกษาที่ผลักดันความรู้สึกของนักศึกษาให้มีความคิดและมีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา

Abstract

This research aims 1) to study a level problem-focused coping behavior for Silpakorn University students Sanamchandra Palace Campus, 2) to study the factors that affect problem-focused coping behavior problems of students of Silpakorn University Sanamchandra Palace Campus. Samples were 390 Silpakorn University students Sanamchandra Palace in the 2012 academic year, derived by Stratified Random Sampling. The instruments to collect data were one set of questionnaire and interview. The interviews were semi-structured. Data were analyzed with SPSS for window. Statistics using in this information analysis are frequency, Mean ($\bar{X}$), Percentage, Standard Deviation (S.D.), Pearson's Product-moment Correlation and

¹ นักศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
อีเมล: bureeya2art@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ข้อมูลบทความ

ส่งบทความ	14 สิงหาคม 2557
ตอบรับ	9 มกราคม 2558
เผยแพร่ออนไลน์	28 เมษายน 2558

คำสำคัญ

พฤติกรรมการเผชิญปัญหา
แบบมุ่งแก้ปัญหา
วัยรุ่น
นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร
Problem-focused coping behavior
Adolescence
Silpakorn University students

Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were:

1. Problem-focused coping behaviors of Silpakorn University students Sanamchandra Palace Campus found at high level.

2. Social support, authoritative parenting style, Emotional intelligence and self-efficacy are selected into equation respectively and all of these could predict the problem-focused coping behavior by 35.2 percent with statistical significant .05 level. And the interview results support the findings that external factors are authoritative parenting style Social support help students coping behaviors oriented solutions. Due to the nature of parenting reasoning has helped to train students to think logically and responsible Self-reliance is the main Meanwhile, received social support including assistance in It allows students to face problems. The internal factors are self-esteem, self-efficacy and Emotional intelligence are occurring inside the students to have a sense of thinking and coping behaviors oriented solutions.

บทนำ

จากคำกล่าวที่ว่า เยาวชนในวันนี้ คือ ผู้ใหญ่ในวันหน้า สะท้อนให้เห็นว่า ประชากรช่วงวัยเยาวชนเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญ จำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะมีการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมเหมาะสมกับวัย เพื่อเตรียมความพร้อมให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีของสังคมต่อไป

เยาวชนตามความหมายที่องค์การสหประชาชาติกล่าวไว้ หมายถึง คนหนุ่มสาวที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กฯ, 2548, น. 43) ซึ่งการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชน ตามหลักการที่กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น มุ่งหมายให้การศึกษจะต้องฝึกให้เยาวชนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และสามารถประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ และเพื่อให้เยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศ จึงมีการกำหนดคุณลักษณะเยาวชนที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นเป้าหมายของการพัฒนาได้กำหนดไว้ในนโยบายเยาวชนแห่งชาติและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนระยะยาว (พ.ศ. 2545-2549)

1. มีความผูกพันในครอบครัว ภาควิชาจิตวิทยาในความเป็นไทย มีทักษะการดำรงชีวิต รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น
2. มีสุขภาพและพลานามัยที่แข็งแรง และรู้จักการป้องกันตัวเองจากโรคและสิ่งเสพติด
3. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ จริยธรรม คุณธรรม มีความรับผิดชอบตามวัย

4. มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีศักดิ์ศรีและภูมิใจในงานสุจริต

5. รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลรอบด้าน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

6. รู้จักช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส และมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชน และประเทศชาติ (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กฯ, 2548, น. 45-46)

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาวัยรุ่นหลายท่าน พบว่า มีสิ่งที่ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเยาวชนพึงทราบเกี่ยวกับพฤติกรรมในช่วงวัยนี้ซึ่งมี 2 ลักษณะใหญ่ ได้แก่ การพยายามละทิ้งพฤติกรรมอย่างเด็ก และการเตรียมตัวเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ใหญ่ การเปลี่ยนผ่านของช่วงวัยดังกล่าว จำเป็นที่จะต้องได้รับการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไข โดยผ่านการอบรมเลี้ยงดู และการสนับสนุนทางสังคม เพื่อให้เยาวชนได้มีพฤติกรรมเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์แวดล้อม ดังนั้น พ่อและแม่ของเยาวชนทั้งหลายจึงควรตระหนักในความสำคัญ ของบทบาทและหน้าที่ในการขัดเกลาพฤติกรรมเด็กที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงให้เดินไปในทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสม

จากรายงานการสำรวจของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน นักศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์และผู้ปกครองทั่วประเทศ จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 2,788 คน ระหว่างวันที่ 10-18 มีนาคม 2550 (ทีมข่าว ปชส., 2550, น. 37-40) พบลักษณะที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของเยาวชนไทยที่สังคมพึงตระหนักในเรื่องต่างๆ เช่น การใช้สินค้าฟุ่มเฟือย

ร้อยละ 25.21 การแต่งตัวไม่ถูกกาลเทศะ ร้อยละ 24.83 และ การมีวามสุขสบายต่างๆ ร้อยละ 20.05 เป็นต้น

งานวิจัยดังกล่าว หากพิจารณาจะเห็นว่า มีส่วนเกี่ยวข้องกับเยาวชนในมหาวิทยาลัยต่างๆ และมหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 4 ปี นักศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการเรียนที่เป็นระบบอิสระมากกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตลอดจนต้องปรับตัวในการอยู่ร่วมกับเพื่อน รุ่นพี่ รุ่นน้อง และอาจารย์ผู้สอน รวมถึงปฏิบัติตามระบบกฎเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด และประการสุดท้ายนักศึกษาต้องรับผิดชอบต่อตนเองให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างเป็นปกติสุข ในฐานะผู้วิจัยเป็นนักศึกษาศาสนาพัฒนาศึกษา จึงได้ตระหนักถึงการศึกษานำเอาการศึกษาไปพัฒนานั้น เห็นว่าการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนจะเป็นแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเตรียมพร้อมให้บุคคลที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศต่อไป นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังมีความเห็นว่า พฤติกรรมการเผชิญปัญหาเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของเยาวชนในการดำเนินชีวิตที่จะช่วยให้เยาวชนสามารถผ่านช่วงเวลาสถานการณ์ของความเครียดและปัญหาต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้ด้วยดีจะเป็นผู้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อตัว ผู้วิจัยจึงตั้งประเด็นการศึกษาว่า มีเหตุหรือปัจจัยใดบ้างที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการปัญหาต่อสถานการณ์ที่เป็นอุปสรรคหรือปัญหาของนักศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์

สมมติฐานการวิจัย

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจมีเหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความฉลาดทาง

อารมณ์ ส่งผลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเผชิญปัญหา หมายถึง การที่นักศึกษาประเมินสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ว่า ก่อให้เกิดภาวะความเครียดกับตนเอง นักศึกษาจะต้องเผชิญปัญหานั้นด้วยพฤติกรรมอย่างไรอย่างหนึ่ง
2. พฤติกรรมการเผชิญปัญหา หมายถึง พฤติกรรมที่นักศึกษาแสดงออกมาเพื่อจัดการกับสถานการณ์ที่ประเมินแล้วว่าสร้างความเครียดให้กับตน เช่น ปัญหาการเรียน ความขัดแย้งในครอบครัว เป็นต้น เพื่อให้ลดระดับความเครียด โดยแบ่งเป็น
  - 2.1 พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา (Problem-focused coping) หมายถึง การที่นักศึกษาแสดงพฤติกรรมออกมาต่อสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดโดยมุ่งจัดการกับปัญหา ได้แก่ การพิจารณาสาเหตุของปัญหา การขอความช่วยเหลือผู้อื่นในการแก้ปัญหา เป็นต้น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้เห็นภาพรวมของพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา และการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวจะเป็นข้อมูลในการจัดบริการเพื่อแก้ปัญหาแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ ผู้วิจัยจึงขอเสนอระเบียบวิธีวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน คือ การเก็บรวบรวมเชิงปริมาณ และการเก็บรวบรวมเชิงคุณภาพ ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ ระดับปริญญาตรี จำนวนทั้งสิ้น 10,580 คน (กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์, 2555) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 390 คน โดยวิธีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เป็นคณะวิชาต่างๆ ได้แก่ คณะอักษรศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สัดส่วนมีวิธีการ ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม} = \frac{\text{“จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในกลุ่มนั้น”}}{\text{“จำนวนประชากรทั้งหมด”}}$$

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามคณะวิชา

ลำดับที่	คณะ	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	อักษรศาสตร์	2,057	76
2	ศึกษาศาสตร์	1,195	44
3	วิทยาศาสตร์	2,245	83
4	เภสัชศาสตร์	849	31
5	วิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	4,234	156
รวม		10,580	390

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานภาพครอบครัว ความสม่ำเสมอในการติดต่อกับบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) และส่วนที่สอง เป็นคำถามทางจิตวิทยา แบ่งเป็น 6 ตอน ได้แก่ พฤติกรรมการเผชิญปัญหา รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความฉลาดทางอารมณ์ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

3. วิธีการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยศึกษาจากทฤษฎีแนวคิด หลักการจากตำรา เอกสาร งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและพัฒนาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) จากนั้นนำไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลคณะวิชาต่างๆ โดยใช้จดหมายขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย และเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ให้ได้จำนวน 390 คน ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้จำนวนแบบสอบถามครบถ้วน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบลำดับขั้น

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. การคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์

เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งจะนำมาใช้สนับสนุนข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากผู้ที่มีคะแนนในการตอบแบบสอบถามส่วนที่เป็นพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาในระดับมากที่สุด คณะวิชาละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสัมภาษณ์ เป็นแบบสอบถามสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อคำถามปลายเปิดให้กลุ่มตัวอย่างได้บรรยายความคิดเห็นอย่างอิสระและสามารถยืดหยุ่นคำถามได้ตามสถานการณ์ของการสัมภาษณ์ โดยมีการแบ่งกลุ่มคำถามออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวของนักศึกษา 2) การได้รับการสนับสนุนทางสังคม 3) ประสบการณ์ชีวิต 4) แนวคิดในการผลักดันตนเองให้ประสบความสำเร็จ 5) การจัดการปัญหาและอุปสรรคตนเองในชีวิตประจำวัน

3. วิธีการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีแนวคิด หลักการจากตำรา เอกสาร งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนด

ประเด็น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ประมวลผลเพื่อสร้างขอบเขตของเนื้อหาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำข้อคำถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบและนำมาปรับปรุง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะติดต่อกับนักหมายผู้ให้สัมภาษณ์และแจ้งวัตถุประสงค์ที่ขอสัมภาษณ์ ก่อนการเริ่มสัมภาษณ์จะขออนุญาตบันทึกเสียงและมีการสรุปรายละเอียดข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นระยะๆ ตามความเป็นจริง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่บันทึกได้จากการสัมภาษณ์จะนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ย และค่าระดับของพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเองและความฉลาดทางอารมณ์

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา	3.61	0.37	ระดับมาก

โดยมีเกณฑ์การแปลผล แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นระดับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาพบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาระดับมาก

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การเห็นคุณค่าในตนเอง	4.03	0.27	ระดับมาก
2. การสนับสนุนทางสังคม	4.01	0.39	ระดับมาก
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจมีเหตุผล	3.93	0.23	ระดับมาก
4. การรับรู้ความสามารถของตนเอง	3.83	0.30	ระดับมาก
5. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ	2.74	0.66	ระดับปานกลาง
6. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม	2.07	0.37	ระดับน้อย
7. การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง	1.83	0.26	ระดับน้อย

โดยมีเกณฑ์การแปลผลสำหรับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถของตน แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 3 แสดงให้เห็น ค่าเฉลี่ยรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นักศึกษาเห็นคุณค่าในตนเองระดับมาก นักศึกษาได้รับการสนับสนุนทางสังคมระดับมาก นักศึกษาได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจมีเหตุผลระดับมาก นักศึกษารับรู้ความสามารถของตนเองระดับมาก นักศึกษาได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจระดับปานกลาง และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมและแบบทอดทิ้งในระดับน้อย

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความฉลาดทางอารมณ์

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
8. ความฉลาดทางอารมณ์			
8.1 ด้านดี ประกอบด้วย			
8.1.1 ควบคุมตนเอง	18.34	2.62	ระดับสูง
8.1.2 เห็นใจผู้อื่น	18.88	2.56	ระดับปานกลาง
8.1.3 รับผิดชอบ	20.02	2.82	ระดับปานกลาง
8.2 ด้านเก่ง ประกอบด้วย			
8.2.1 มีแรงจูงใจ	17.87	2.67	ระดับปานกลาง
8.2.2 ตัดสินใจและแก้ปัญหา	16.88	2.82	ระดับปานกลาง
8.2.3 สัมพันธภาพ	17.53	2.74	ระดับปานกลาง
8.3 ด้านสุข ประกอบด้วย			
8.3.1 ภูมิใจตนเอง	12.59	1.98	ระดับปานกลาง
8.3.2 พอใจชีวิต	18.00	3.22	ระดับปานกลาง
8.3.3 สุขสงบทางใจ	19.31	3.14	ระดับปานกลาง

ส่วนความฉลาดทางอารมณ์ใช้เกณฑ์ของกรมสุขภาพจิต ที่ได้กำหนดค่าปกติโดยแบ่งเป็นช่วงคะแนนในแต่ละข้อทั้งด้านดี เก่ง และสุข แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ สูง ปานกลาง และต่ำ โดย

คะแนนที่สูงกว่าช่วงคะแนนเฉลี่ยรายชื่อของกรมสุขภาพจิต หมายความว่า มีระดับสูง

คะแนนที่อยู่ในช่วงคะแนนเฉลี่ยรายชื่อของกรมสุขภาพจิต หมายความว่า มีระดับปานกลาง

คะแนนที่ต่ำกว่าช่วงคะแนนเฉลี่ยรายชื่อของกรมสุขภาพจิต หมายความว่า มีระดับต่ำ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ในด้านต่างๆ ของนักศึกษา พบว่า ในด้านการควบคุมตนเองอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

2. การวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร พบข้อมูลดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์

ตัวแปรทำนาย	R	R ²	Adj R ²	R ² change	B	Beta	t
การรับรู้ความสามารถของตนเอง (X ₇)	.593	.352	.345	.031	.152	.210	4.261**
ความฉลาดทางอารมณ์ (X ₈)	.567	.321	.316	.132	.481	.419	8.684**
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจมีเหตุผล (X ₁)	.434	.189	.184	.027	.141	.189	3.530**
การสนับสนุนทางสังคม (X ₅)	.403	.162	.160	.162	.303	.403	8.676**
Constant (a)=1.236		S.E.=.31021		Over all F=52.234**			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 แสดงการวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ พบว่า การสนับสนุนทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาได้ร้อยละ 16.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจมีเหตุผล สามารถทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความฉลาดทางอารมณ์ สามารถทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 13.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการรับรู้ความสามารถของตนเอง สามารถทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยทั้ง 4 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาได้ ร้อยละ 35.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณดังกล่าว สามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.236 + 0.481 (\text{ความฉลาดทางอารมณ์}) + 0.303 (\text{การสนับสนุนทางสังคม}) + 0.152 (\text{การรับรู้ความสามารถของตนเอง}) + 0.141 (\text{การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจมีเหตุผล})$$

ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.419 (\text{ความฉลาดทางอารมณ์}) + 0.403 (\text{การสนับสนุนทางสังคม}) + 0.210 (\text{การรับรู้ความสามารถของตนเอง}) + 0.189 (\text{การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจมีเหตุผล})$$

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า มีปัจจัยภายนอกตัวบุคคลและภายในตัวบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหา ซึ่งปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ปัจจัยดังกล่าวมีส่วนช่วยฝึกให้นักศึกษามีความคิดเป็นเหตุเป็นผล มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ ใช้การพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ในขณะที่เดียวกันก็เป็นแหล่งสนับสนุนความช่วยเหลือแก่นักศึกษาในการเผชิญปัญหาต่างๆ ส่วนปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง

การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความฉลาดทางอารมณ์ เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในตัวของนักศึกษาที่ผลักดันความรู้สึกของนักศึกษาให้มีความคิดและการแสดงออกทางพฤติกรรมที่มุ่งจัดการต่อสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด เช่น การทบทวนสาเหตุของปัญหา การแก้ไขปัญหโดยแก้ไขที่ตนเอง เป็นต้น

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเป็นรายข้อตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ระดับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาอยู่ระดับมาก สถานการณ์ที่กลุ่มตัวอย่างต้องเผชิญความเครียดในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ปัญหาด้านการเรียน ปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการเผชิญปัญหาว่าเป็นเรื่องที่ต้องแก้ไขให้ได้ โดยเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์สาเหตุเพื่อแก้ไข หรือขอคำแนะนำผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่กำลังมีปัญหา เป็นต้น ทั้งนี้ บางสถานการณ์กลุ่มตัวอย่างก็มีความสับสนและลังเลภายในจิตใจที่ต้องจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น

ผลการศึกษาดังกล่าวอาจเนื่องมาจาก ช่วงวัยของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในอายุ 18-21 ปี ซึ่งถือเป็นระยะวัยรุ่นตอนปลาย มีพัฒนาการด้านร่างกายเติบโตเป็นผู้ใหญ่เต็มที่ ส่งผลให้พัฒนาการด้านอารมณ์ และพฤติกรรมค่อนข้างเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้น จึงพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีกระบวนการคิด การจัดการกับสถานการณ์ความเครียด หรือปัญหาที่ได้เผชิญในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมแสดงออกของนักศึกษายังไม่ได้ถึงสภาวะอารมณ์ของวัยรุ่นไป จึงทำให้การคิดและตัดสินใจบางสถานการณ์มีความสับสนภายใน ผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับที่ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2545) ที่กล่าวไว้ว่า ช่วงระยะวัยรุ่นโดยทั่วไป เป็นช่วงระยะเวลาคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กต่อเนื่องกับความเป็นผู้ใหญ่ นับเป็นเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ถ้าวัยรุ่นผู้ใดได้ดำเนินชีวิตในช่วงเวลานี้ผ่านพ้นไปอย่างราบรื่น มีปัญหาไม่ซับซ้อนมากนัก วัยรุ่นผู้นั้นย่อมเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ด้วยดี

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา

จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ปัจจัยดังต่อไปนี้ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจมีเหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม การอบรมเลี้ยงดู

ดูแบบทอดทิ้ง การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความฉลาดทางอารมณ์ ส่งผลต่อพฤติกรรมและการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ พบว่า มีปัจจัยบางตัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาของนักศึกษา ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจมีเหตุผล ความฉลาดทางอารมณ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเอง และมีปัจจัยบางตัวที่ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมและการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาของนักศึกษา ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และการเห็นคุณค่าในตนเอง ดังนั้นจึงขออภิปรายผลเป็นรายชื่อ ดังต่อไปนี้

2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจมีเหตุผล

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจมีเหตุผล ส่งผลต่อพฤติกรรมและการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหานั้น และมีอำนาจการทำนายตามสมมติฐาน ซึ่งอธิบายได้ตามที่อิริคสันกล่าวว่า สิ่งแวดล้อม อันได้แก่ พ่อแม่ วัฒนธรรม และสังคมนั้น เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพ และการที่เด็กจะเจริญเติบโตเป็นเด็กที่แข็งแรง มีสุขภาพอนามัยดี มีการปรับตัวกับเพื่อนฝูงได้ดี และมีความคิดสร้างสรรค์ในระดับสูง ก็เป็นผลได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ (อารี รังสินนท์, 2528, อ้างโดย รัชดาวรรณ แดงสุข, 2550) ซึ่งจากการวิจัยเรื่อง มโนทัศน์ของผู้ใหญ่เกี่ยวกับเด็กไทย: ข้อคิดจากงานวิจัยทางจิตวิทยาได้สรุปเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่าวิธีที่มีผลดีต่อเด็กไทยนั้น มีอยู่ 2 วิธี คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล โดยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูทั้ง 2 แบบนี้ จะทำให้เด็กหรือวัยรุ่นในครอบครัวนั้น เป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูง มุ่งอนาคตมาก สุขภาพจิตดี เชื่ออำนาจในตนเองมากและมีภูมิทัศน์ทางสูงต่อการติดยาเสพติด (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2528, อ้างโดย วัลลภ ปิยะมโนธรรม, 2546) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ศรีณพร คันธรส (2552) ที่พบว่า นักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ในลักษณะที่เอาใจใส่ต่อลูก แต่ก็มีอิทธิพลในการกำหนดกฎเกณฑ์ของครอบครัว ความคาดหวังและการลงโทษของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ซึ่งเป็นไปในลักษณะที่ลูกไม่มีความกดดันหรือความขัดแย้ง มีผลให้นักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคอยู่ในระดับสูง

2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ

การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ ไม่ส่งผลต่อ

พฤติกรรมและการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา ซึ่งไม่มีอำนาจการทำนายตามสมมติฐาน อธิบายได้ว่า ด้วยลักษณะการเลี้ยงดูที่พ่อแม่จะยอมเด็กทุกเรื่องรวมทั้งเป็นผู้จัดหามาให้ทุกอย่าง ทำให้เด็กเรียนรู้ว่า สามารถเรียกร้องได้ตามความต้องการของตนเองและไม่ต้องใช้ความพยายามของตนเองในการคิดและแก้ปัญหา เพราะพ่อแม่จะเป็นผู้จัดการให้ทุกอย่าง ดังนั้น เมื่อเด็กโตขึ้นจึงขาดทักษะของความพยายาม การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเผชิญปัญหาในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ อาจนำมาซึ่งผลของการขาดความยับยั้งชั่งใจในตนเอง ทำให้นำไปสู่การสร้างปัญหาทางสังคมต่อไป สอดคล้องกับการศึกษาของ ชัยนรินทร์ จันทร์เอี่ยม (2548) ที่พบว่า ผลของการเลี้ยงดูแบบตามใจจนเกินขอบเขตโดยอาศัยเงินเป็นปัจจัยในการเลี้ยงดูลูกแต่ไม่แนะนำให้รู้จักคุณค่าของเงินในการใช้กับสิ่งของที่จำเป็นลูกจึงมีพฤติกรรมใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย และไม่คิดประกอบอาชีพด้วยตนเอง เมื่อพ่อแม่ไม่มีเงินให้ใช้จ่ายจึงมีผลให้เด็กนำไปสู่การก่ออาชญากรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เด็กไม่มีทักษะของการคิดวิเคราะห์และแก้ที่สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น จึงนำไปสู่การก่ออาชญากรรม

2.3 การเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม

การเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมและการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา ซึ่งไม่มีอำนาจการทำนายตามสมมติฐาน อธิบายได้ว่า ด้วยลักษณะการเลี้ยงดูของพ่อแม่ยึดเอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง โดยให้เด็กทำตามความต้องการของพ่อแม่ มีการวางกฎเกณฑ์ควบคุมลูก และมีการลงโทษลูกอย่างรุนแรง ในขณะที่เดียวกันก็ตอบสนองต่ำต่อความต้องการของลูกในด้านต้องการความรัก กำลังใจ ทำให้ส่วนหนึ่งเด็กมีพฤติกรรมขาดความเชื่อมั่นในตนเอง หรืออาจจะมีพฤติกรรมแข็งข้อต่อต้าน หรืออาจจะมีพฤติกรรมต่อต้านเจี๊ยบๆ ทำตัวเรื้อรังเปื่อย ซึ่งการเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบดังกล่าวเป็นลักษณะของการครอบงำและควบคุมลูก จึงไม่ได้ส่งเสริมให้ลูกมีทักษะของการคิดวิเคราะห์ หรือแก้ปัญหาด้วยตนเองและยังส่งผลต่อสุขภาพจิตของลูกอีกประการด้วย ดังนั้น การเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมจึงไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมและการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา สอดคล้องกับบทความเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพภายในครอบครัวของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ที่กล่าวถึงผลของการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดจะทำให้เด็กไม่ผูกพันกับครอบครัวและเกิดความเครียด ซึมเศร้า ไม่มีทางออกในการแก้ปัญหาที่ไม่สามารถปรึกษาใครได้ จนอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อมาถึงขั้นฆ่าตัวตายได้ และสอดคล้องกับการที่ได้สัมภาษณ์เชิงลึกที่

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในครอบครัวที่เลี้ยงดูแบบเข้มงวดมาก เวลาที่มีปัญหาขัดแย้งเรื่องความสัมพันธ์ภายในครอบครัว มักเลือกใช้วิธีแก้ปัญหาด้วยการจัดการกับอารมณ์ความเครียด เช่น ปิดปัญหาออกจากความคิด ปล่อยให้สถานการณ์คลี่คลายไปเอง มากกว่าที่จะพูดคุยถึงต้นเหตุและทางออกของปัญหาที่แท้จริง

2.4 การเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง

การเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาซึ่งไม่มีอำนาจการทำนายตาม สมมติฐานอธิบายได้ว่า ด้วยลักษณะที่พ่อแม่จะปฏิบัติต่อด็ก ด้วยการไม่ดูแล ทอดทิ้งและปล่อยให้ตามยถากรรม อาจจะทำให้ สาเหตุที่พ่อแม่ไม่มีเวลาให้เด็ก หรือการหย่าร้าง หรือเจ็บป่วย ซึ่งจะส่งผลให้เด็กขาดความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์อย่าง ใกล้ชิดกับผู้อื่น มักมีอาการแปรปรวน ดังนั้น จึงไม่ได้ส่งเสริม ให้เด็กได้มีพัฒนาการและทักษะการดำเนินชีวิตที่สมควรตามวัย ซึ่งพัฒนาการตามวัยและทักษะการดำเนินชีวิตที่สมควรตามวัย เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุคนธ์ (2556) ที่ได้ศึกษาและรวบรวมผลการศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบจากการเลี้ยงดูที่มีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก พบว่า การเลี้ยงดูที่ขาดความอบอุ่น ได้แก่ ปล่อยให้ปล่อยปละละเลย มีปฏิสัมพันธ์ น้อย จะทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว ต่อต้านสังคม ขาดแรงจูงใจ ใฝ่สำเร็จ ซึ่งลักษณะพฤติกรรมเด็กดังกล่าวไม่ได้นำไปสู่พัฒนาการ ที่ส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา

2.5 การสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคม ส่งผลต่อพฤติกรรม การเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาซึ่งมีอำนาจการทำนายตาม สมมติฐาน อธิบายได้ว่า การสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ การ สนับสนุนทางอารมณ์ ที่แสดงถึงลักษณะการยอมรับ การเอาใจใส่ การสนับสนุนทางวัตถุ ที่แสดงถึงการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับ วัตถุสิ่งของ เงินทองรวมทั้งแรงงาน และการสนับสนุนทาง ข้อมูลข่าวสาร คำแนะนำ การได้รับความช่วยเหลือดังกล่าวมี ผลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาในลักษณะที่ ช่วยลดความเครียดแก่นักศึกษาที่กำลังอยู่ในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิด ความเครียดหรือกำลังแก้ปัญหาและบางครั้งความช่วยเหลือ ดังกล่าวที่เป็นรูปแบบสิ่งของหรือข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษา ทำให้นักศึกษาได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งของ และประโยชน์ จากข่าวสารเพื่อการแก้ปัญหาที่สถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ สอดคล้องกับการกล่าวถึงความสำคัญของการสนับสนุนทางสังคม ว่ามีผลต่อการลดอุปสรรคของอารมณ์ของความเครียดในชีวิต และสามารถ

ส่งเสริมการเผชิญภาวะเครียดของบุคคล (ไลเบอร์แมน, 1972, อ้างโดย รัชณา สิงห์ทอง, 2545) และยิ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของนันทินี สุขมงคล (2547) ที่พบว่า นิสิตนักศึกษาที่ได้รับการ สนับสนุนทางสังคมมีความรู้สึกว่า ตนเองได้รับความช่วยเหลือ ตลอดเวลาแม้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ตามทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น มั่นใจ เชื่อมั่นว่าตนเองจะสามารถจัดการกับปัญหาได้ ทำให้มี ปฏิกริยาต่อสถานการณ์ที่มาคุกคามในทางลบน้อยลง รู้ถึงความ สามารถของตนเอง รู้จักวิธีแก้ปัญหา ซึ่งมีผลให้นิสิตนักศึกษามี ศักยภาพในการเผชิญปัญหาโดยใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาได้อย่าง มีประสิทธิภาพและเหมาะสม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างราบรื่น และมีความสุข และสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เวลาที่ประสบความเครียดหรือปัญหานั้น การได้พูดคุยระบาย ความอัดอั้นดังกล่าวจะช่วยบรรเทาความเครียดจากการเผชิญ ปัญหาได้ แต่การแก้ปัญหาจริงๆ จะอยู่ที่ตัวเองเป็นผู้ทบทวนและ ตัดสินใจ และการตัดสินใจนั้นก็นำความคิดเห็น คำแนะนำที่ได้รับ มาคิดไตร่ตรองกับความคิดของตนเองด้วยเช่นกัน

2.6 การเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา ซึ่งไม่มีอำนาจการทำนายตาม สมมติฐาน ทั้งนี้ อธิบายได้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็น ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองจากการประเมินตนเองว่า ตนเองมีศักยภาพ มีความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จได้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง พึ่งตนเองได้ มีความเข้มแข็ง และมีความปรารถนาที่จะเป็นคนที่มีความดีและมีประโยชน์ในมุมมองของผู้อื่น ในขณะที่พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหานั้นเป็น กระบวนการทางความคิดที่บุคคลจะต้องประเมินสถานการณ์ และ ตัดสินใจเผชิญปัญหาด้วยวิธีต่างๆ เพื่อมุ่งลดระดับความเครียดที่ ต้องเผชิญอยู่ในสถานการณ์นั้น ส่วนการเห็นคุณค่าในตนเองเป็น ความนึกคิดที่บุคคลแสดงถึงความต้องการการยอมรับว่า คุณค่า ชีวิตของตนเองคืออะไร มีบทบาทอะไร หรือมีหน้าที่ต่อบุคคล รอบข้างอย่างไรบ้าง ซึ่งการยอมรับในความคิดเช่นนี้ต้องมาจาก ตนเองสำนึกได้และจากผู้คนแวดล้อม สอดคล้องกับที่ มาสโลว์ (1970, อ้างโดย ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2551) ได้กล่าวถึงลำดับขั้น ของแรงจูงใจของมนุษย์ไว้ว่า แรงจูงใจในลำดับขั้นที่ 4 เป็นแรง จูงใจที่แสวงหาและรักษาศักดิ์ศรีเกียรติยศ ซึ่งศักดิ์ศรีที่สำคัญต่อ การมีสุขภาพจิตดี คือ ความรู้สึกนับถือและเคารพตนเองกับการ ได้รับการนับถือจากผู้อื่นที่มีใช้ลักษณะฉาบฉวย แม้ว่าการศึกษาค้นคว้า พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ พฤติกรรมการเผชิญปัญหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .377 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น การเห็นคุณค่าในตนเองจึงไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา

2.7 การรับรู้ความสามารถของตนเอง

การรับรู้ความสามารถของตนเองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา ซึ่งมีอำนาจการทำนายตามสมมติฐาน อธิบายได้ว่า เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ต้องใช้ความพยายามสูง นักศึกษาที่มีกระบวนการคิดที่เชื่อในความสามารถของตนเอง และมีความคาดหวังในความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นก็จะส่งผลให้มีพฤติกรรมการสร้างแรงจูงใจต่อตนเองและลงมือกระทำให้สำเร็จตามเป้าหมาย หรือแก้ปัญหาให้ลุล่วง รวมทั้งจัดการความคิด อารมณ์ให้เป็นด้านบวก และลงมือกระทำในกิจกรรมที่มีความท้าทายมากกว่าบุคคลที่มีแนวโน้มหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ตนเองเชื่อว่ายาก สอดคล้องกับแนวคิดของบรูม (Vroom, 1982, อ้างโดย สุรพล พยอมแย้ม, 2548) ที่กล่าวถึงแรงจูงใจที่จะผลักดันภายในตัวบุคคลให้กระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายนั้น เป็นผลมาจากความสัมพันธ์ของการรับรู้ถึงคุณค่าของผลสำเร็จและความคาดหวังในผลสำเร็จด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับการศึกษาของสิริอินัฐพร สุวี (2548) ที่พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพของวัยรุ่นและสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพได้ เช่นเดียวกับการศึกษาของสุภะ อภิญญาภิบาล (2551, อ้างโดย ศรีนคร คันธรส, 2552) ที่พบว่า ความเชื่อในอำนาจภายในตนเองของนักศึกษา ส่งผลทางบวกต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและอุปสรรค สอดคล้องกับการที่ได้สัมภาษณ์เชิงลึก ที่พบว่า เกี่ยวกับการเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่พยายามสร้างแรงผลักดันภายในจิตใจให้พยายามตั้งใจเรียนให้ผลการเรียนในระดับที่ดี เพราะมีความคาดหวังในผลสำเร็จนั้นจะทำให้ตนเองประสบความสำเร็จในด้านการงานและด้านการศึกษาต่อ รวมทั้งสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ครอบครัวของตนเองด้วย

2.8 ความฉลาดทางอารมณ์

ความฉลาดทางอารมณ์ ส่งผลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา ซึ่งมีอำนาจการทำนายตามสมมติฐาน อธิบายได้ว่า เนื่องจากการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต และในชีวิตประจำวันก็มีเหตุการณ์ที่คุกคามให้เกิดความเครียดต่างๆ ได้ ดังนั้น นักศึกษาที่รู้จักแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม เช่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา ในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น จะทำให้เกิดการยอมรับเกื้อหนุนแก่กันและกัน เพิ่มพูนความคิดสร้างสรรค์ กล้าเสี่ยง กล้าคิด

ริเริ่มลดการโจมตี การนินทา ก้าวร้าว และความไม่ยืดหยุ่นต่อกัน (วิระวัฒน์ ปันนิตามัย, 2551, น.38-39) เช่นเดียวกับที่กรมสุขภาพจิตได้กล่าวถึง การที่บุคคลสามารถดำเนินชีวิตให้เป็นปกติสุขและประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องมีองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง ด้านเก่ง หมายถึง การมีแรงจูงใจสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุดท้ายคือ ด้านสุข หมายถึง การมีความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิต และความสงบสุขทางใจ (กรมสุขภาพจิต, 2543, อ้างโดย คณิต เขียววิชัย, 2554) สอดคล้องกับการศึกษาของ มธุรส วงศ์คุณันดร (2547) ที่พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ส่งผลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และสอดคล้องกับการศึกษาของ Abdo (2011) ที่พบว่า กลุ่มวัยรุ่นมีระดับความฉลาดทางอารมณ์สูง มีแนวโน้มที่จะใช้การเผชิญปัญหาทางบวกในระดับแรก และสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างที่ว่า ในชีวิตประจำวันต้องเจอกับความขัดแย้งได้หลายสถานการณ์ เช่น กับคนภายในครอบครัว กับเพื่อน หรือบางครั้งเกิดความขัดแย้งภายในจิตใจตนเอง เมื่ออยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้การควบคุมอารมณ์ตนเองก่อน เพื่อยับยั้งไม่ให้เกิดความขัดแย้งที่รุนแรงมากขึ้น ในขณะที่วัยนั้นก็ตระหนักถึงอารมณ์ของอีกฝ่าย และเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจะใช้การพูดคุยเพื่อปรับความเข้าใจ และใช้ความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหาต่อสถานการณ์ที่ไม่เป็นไปตามที่วางแผนหรือสถานการณ์ที่ไม่สามารถแก้ไขอะไรได้

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยมีความจำเป็นต้องปรับตัวจากหลายๆ สาเหตุ เช่น นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ต้องปรับตัวด้านการพักอาศัยเนื่องจากต้องแยกจากครอบครัว เพื่อมาอยู่หอพัก และใช้ชีวิตร่วมกับเพื่อนนักศึกษาจากต่างครอบครัว รวมทั้งปรับตัวให้เข้ากับสังคมเพื่อนใหม่ ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 ต้องปรับตัวเรื่องการเรียนเพราะยังเรียนในชั้นปีที่สูงขึ้นจะต้องเรียนหลายวิชาและเนื้อหาวิชามีความยากขึ้น รวมทั้งต้องร่วมกิจกรรมในระหว่างเรียนด้วย หลายๆ สาเหตุดังกล่าวเป็นเหตุให้เกิดสภาวะความเครียดทางอารมณ์ได้ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมหรือความช่วยเหลือเป็นส่วนที่สามารถลดสภาวะความเครียดได้ แม้ว่าช่วงวัยของนักศึกษาจะมีวุฒิภาวะในการตัดสินใจแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองในระดับหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม นักศึกษา ยังคงต้องการ

ความช่วยเหลือจากครอบครัว เพื่อนมิตรสหาย และอาจารย์ผู้สอน แต่รูปแบบความช่วยเหลือที่ให้แก่นักศึกษาอาจจะเป็นในลักษณะของการให้คำแนะนำมากกว่า ดังนั้น บทบาทของครอบครัวควรเป็นการสนับสนุนให้กำลังใจ รับฟังปัญหา รวมทั้งการให้คำแนะนำคำปรึกษาแก่นักศึกษา ส่วนอาจารย์ผู้สอน สามารถช่วยเหลือโดยการให้กำลังใจ คำแนะนำ คำปรึกษา ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษา

2. นักศึกษาควรได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมและมีส่วนจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และกิจกรรมจิตอาสา เนื่องจากช่วงวัยของนักศึกษาเป็นวัยที่มีพลังความคิดและการแสดงออก ดังนั้น การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ จะเป็นกระบวนการที่ทำให้นักศึกษารู้สึกภาคภูมิใจในตนเองที่ได้สร้างคุณค่าแก่ตนเองและสังคมต่อไป ซึ่งจะเชื่อมโยงให้พัฒนาระดับความฉลาดทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง เพราะกิจกรรมดังกล่าวส่งเสริมให้นักศึกษาได้ฝึกเรียนรู้การทำงานเป็นหมู่คณะ การรับผิดชอบต่อตนเอง และเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างช่วงวัยของนักศึกษา ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมกิจกรรมของนักศึกษาคควรกำหนดแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะดังกล่าวให้เกิดแก่นักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเฉพาะกลุ่มนักศึกษาที่มีปัญหาสุขภาพหรือร่างกายเพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ช่วยให้สามารถเผชิญปัญหาหรือการจัดการกับอุปสรรคได้
2. ควรทำการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพของนักศึกษา กับพฤติกรรมการเผชิญปัญหา

เอกสารอ้างอิง

- กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์. (2555). จำนวนนักศึกษา ปีการศึกษา 2555. สืบค้นจาก <http://reg.2.su.ac.th/registrar/studentByProgram.asp>
- คณิต เขียววิชัย. (2554). รายงานการวิจัยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และความสนใจในการทำกิจกรรมนันทนาการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์. นครปฐม: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยรินทร์ จันทร์เอี่ยม. (2548). ปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีผลต่อพฤติกรรมการทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชน

ศึกษารณีย์: สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- นันท์นที ศุภมงคล. (2547). ความวิตกกังวล การสนับสนุนทางสังคม และกลวิธีการเผชิญปัญหาของนิสิตนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มธุรส วงศ์คุณันดร. (2547). พฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัชฉา สิงห์ทอง. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเผชิญปัญหา ความพึงพอใจในชีวิต แรงสนับสนุนทางสังคม และภาวะซึมเศร้า ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัชดาวรรณ แดงสุข. (2550). การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัลลภ ปิยะมโนธรรม. (2546). คู่มือกับนักจิตวิทยา 1 (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: มิตรนราการพิมพ์.
- ทีมข่าวปชส. (2550). วิกฤต!! คุณธรรมเยาวชนไทย. *วารสารการศึกษาไทย*, 30(4), 37-40.
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2551). *เขาวนอารมณ์=Emotional Quotient (EQ): ดัชนีเพื่อความสุขและความสำเร็จของชีวิต* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีธพร คันธรส. (2552). ผลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษา คณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2551). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพมหานคร: หมอชาวบ้าน.
- ศิริกุล อีสานนุรักษ์, และปรานี สุทธิสุนทร. (2556). การอบรมเลี้ยงดูเด็ก. สืบค้นจาก <http://www.cf.mahidol.ac.th/autopage/file/MonAugust2008-12-35-464sef%20-%20esteem.pdf>
- สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ. (2548). *20 ปี วันเยาวชนแห่งชาติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กฯ.
- สิริอนันฐพร สุวี. (2548). *ความสามารถในการพยากรณ์ของการรับรู้ความสามารถของตนเอง และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของวัยรุ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุรพล พยอมแย้ม. (2548). จิตวิทยาสัมพันธ์ภาพ=*Psychology of interpersonal relations*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทบางกอก-คอมเท.

Abdo, N. (2011). *Academic performance and social/emotional competence in adolescence*. Ph.D. Dissertation, Yeshiva University.
